

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Rozwoju
Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030

Strategia rozwoju Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu na lata 2025-2030

BISKUPIEC 2024

Spis treści

Wstęp	3
1. Uwarunkowania zewnętrzne funkcjonowania Stowarzyszenia	4
2. Diagnoza strategiczna.....	6
2.1. Powstanie i rozwój Stowarzyszenia.....	6
2.2. Zasoby instytucjonalne.....	7
2.3. Zasoby ludzkie	9
2.4. Zasoby materialne i finansowe	10
2.5. Doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	11
2.6. Współpraca i komunikacja z otoczeniem	13
3. Wizja rozwoju Stowarzyszenia	13
4. Cele i kierunki działania	14
4.1. Skuteczna realizacja usług	15
Obszar strategiczny I.1 Edukacja osób z niepełnosprawnością	15
Obszar strategiczny I.2 Wsparcie dzienne osób z niepełnosprawnością	16
Obszar strategiczny I.3 Mieszkalnictwo wspomagane i Kręgi Wsparcia.....	18
Obszar strategiczny I.4 Rehabilitacja medyczna	19
Obszar strategiczny I.5 Rehabilitacja zawodowa	20
Obszar strategiczny I.6 Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością.....	21
4.2. Profesjonalizacja zarządzania organizacją	22
Obszar strategiczny II.1 Rozwój zasobów ludzkich	22
Obszar strategiczny II.2 Komunikacja i promocja	24
Obszar strategiczny II.3 Współpraca z otoczeniem.....	26
Obszar strategiczny II.4 Rozwój zasobów materialnych i finansowych	27
5. Zarządzanie realizacją Strategii	28
6. Finansowanie Strategii	30

Wstęp

Słowo „strategia” wywodzi się z języka greckiego od słów *stratos* – wojsko i *agein* – dowodzić. Początkowo było ono utożsamiane ze sztuką wojenną. *Strategos* oznaczało dowodzenie armią, tworzenie koncepcji walki, ale również zarządzanie stosunkami dyplomatycznymi czy zaopatrzeniem wojsk – czyli w zasadzie całość planowania walk, których efektem miała być wygrana. Obecnie strategia odnosi się do wielu innych obszarów, w tym m.in. sportu, biznesu, polityki, gier, a także sektora pozarządowego.

Planowanie strategiczne stało się nieodzownym elementem funkcjonowania organizacji społecznych. Jest to proces tworzenia długofalowej taktyki, obejmujący analizę, planowanie oraz realizację, ułatwiający koncentrację zasobów na najważniejszych działaniach oraz tworzący podstawy codziennych decyzji¹. Planowanie strategiczne powinno z jednej strony uwzględniać szanse i możliwości płynące z otoczenia oraz związane z zasobami organizacji, a z drugiej strony – zwracać uwagę na bariery i ograniczenia, które mogą utrudniać realizację założonych celów. Efektem ma być strategia, które nie stanowi swoistego „koncertu życzeń”, a konkretny i realny plan działania uwzględniający uwarunkowania zewnętrzne oraz zasoby organizacji.

Prezentowany dokument powstał z potrzeby, wyrażonej przez Zarząd Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu, określenia i uporządkowania wizji oraz celów na najbliższe lata. Potrzeba ta wynikała w szczególności z konieczności sformułowania strategii działania w odniesieniu do zmieniających się uwarunkowań, ale także z poczucia, że jest to moment, w którym strategia, rozproszona w umysłach i działaniach członków Stowarzyszenia, powinna zostać zmaterializowana. Zarząd PSONI Koło w Biskupcu widzi też w niej czynnik integrujący członków Stowarzyszenia wokół misji, wizji oraz konkretnych planów na najbliższe lata.

Z powyższego względu ważnym aspektem powstania tego dokumentu jest partycypacja i zaangażowanie członków oraz pracowników Stowarzyszenia. Główne założenia strategiczne powstały podczas warsztatów, które odbyły się 21 listopada 2024 roku w siedzibie PSONI w Biskupcu, w których wzięli udział członkowie Zarządu, a także kierownicy i koordynatorzy zatrudnieni w Stowarzyszeniu. Do opracowania Strategii posłużyły ponadto sprawozdania merytoryczne z działalności Koła w Biskupcu jako organizacji pożytku publicznego, wyniki wewnętrznych badań ankietowych, a także inne dokumenty i materiały dostępne na stronach internetowych.

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza to część diagnostyczna, obejmuje analizę aktualnego stanu rozwoju Stowarzyszenia, jego historię i zasoby w kontekście zewnętrznych determinant funkcjonowania sektora społecznego w Polsce. Z kolei druga część zawiera wizję rozwoju PSONI Koło w Biskupcu, cele i kierunki oraz sposób wdrażania, monitorowania i finansowania założonych działań.

---

¹ Zob. https://mfiles.pl/pl/index.php/Planowanie_strategiczne

1. Uwarunkowania zewnętrzne funkcjonowania Stowarzyszenia

Analizując zewnętrzne determinanty rozwoju Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu, należy zwrócić szczególnie uwagę na dwie kwestie. Stowarzyszenie jest organizacją pozarządową, a więc częścią trzeciego sektora w Polsce, na którego przemiany istotny wpływ mają regulacje prawne, decyzje polityczne, zjawiska społeczne i ekonomiczne. Jednocześnie PSONI współtworzy instytucjonalny system wsparcia osób z niepełnosprawnością.

Odnosząc się do pierwszego zagadnienia, należy wskazać, że organizacje pozarządowe mają ugruntowaną pozycję w demokratycznym państwie prawa. Stanowią ważne ogniwo pomiędzy instytucjami publicznymi a obywatelami. Pełnią między innymi rolę reprezentanta (rzecznika) potrzeb osób i grup społecznych, które ze względu na niektóre cechy wymagają szczególnego wsparcia i zainteresowania ze strony państwa. W swoim działaniu na rzecz dobra wspólnego kierują się zasadą poszanowania godności, praw i wolności człowieka. Działając w ramach obowiązującego w państwie prawa, za pomocą demokratycznych procedur wpływają na jego doskonalenie.

Organizacje pozarządowe są również realizatorem wielu ważnych zadań publicznych m.in. z zakresu pomocy i integracji społecznej, aktywizacji osób bezrobotnych, edukacji publicznej, ochrony zdrowia, upowszechniania kultury i sportu. Stowarzyszenia, podobne im organizacje społeczne i fundacje nie tylko uzupełniają zakres usług świadczonych przez instytucje rządowe i samorządowe, ale nierzadko wręcz je zastępują, w szczególności, gdy realizują swoją misję w obszarach deficytowych, niedostatecznie zagospodarowanych przez administrację publiczną. Można wyrazić opinię, że obowiązujące w kraju regulacje sektorowe, pomimo pewnych ich mankamentów, kreują korzystne warunki dla zakładania i rozwoju aktywności obywatelskiej w formie organizacji pozarządowych. Z punktu widzenia PSONI, kluczowe są dwie ustawy:

- ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Warto również wymienić ustawę z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, która poszerza ramy rozwojowe podmiotów III sektora o dodatkowe instrumenty. W świetle przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego oraz ustawy o ekonomii społecznej, organy administracji publicznej mają obowiązek współpracować z podmiotami III sektora oraz wspierać ich rozwój. Ponadto organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa społeczne realizujące zadania publiczne, w tym np. usługi społeczne z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych, powinny być uprzywilejowane względem podmiotów gospodarczych nastawionych na zysk ekonomiczny.

Organizacje non-profit mogą otrzymywać dotacje na realizację zadań zleczanych przez organy władzy publicznej oraz korzystać z innych preferencji, które mają ułatwiać ich funkcjonowanie. Zarazem trzeba podkreślić, iż realny zakres współpracy oraz wysokość środków publicznych przeznaczanych przez dany organ władzy, np. jednostkę samorządu terytorialnego, na wspieranie zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe, zależy od wielu czynników.

Znaczenie może mieć to, w jaki sposób podmioty III sektora są postrzegane przez decydentów, jakie są relacje pomiędzy organizacjami oraz jaka jest skala rywalizacji wewnątrz III sektora. Barię dla rozwoju kooperacji może być też biurokracja, nadmierne obciążenie urzędników zadaniami administracyjnymi, a także kondycja finansowa danej instytucji, która skutkuje m.in. udzielaniem dotacji w wysokości nieadekwatnej do potrzeb identyfikowanych i artykułowanych przez podmioty obywatelskie.

Należy również zwrócić uwagę na przepisy innych ustaw, w świetle których organizacje pozarządowe mają prawo w szczególności do:

- ❖ otrzymywania od osób fizycznych i prawnych darowizn, które darczyńcy mogą odliczać od dochodu podlegającego opodatkowaniu;
- ❖ prowadzenia zbiórek publicznych, organizowania loterii i bingo fantowego oraz aukcji charytatywnych;
- ❖ otrzymywania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, jeśli organizacje te posiadają status organizacji pożytku publicznego (OPP);
- ❖ korzystania ze zwolnień podmiotowych CIT, zwolnień od innych podatków i opłat publicznoprawnych (przy spełnieniu określonych dodatkowych wymogów).

Oprócz wyżej opisanych czynników, ważną determinantą rozwoju organizacji pozarządowych są zmiany w polityce społecznej państwa. W dużym stopniu stymulowane są one przez Unię Europejską, w tym finansowaniem określonych rozwiązań w sferze włączenia społecznego, rynku pracy i edukacji ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (obecnie EFS+). Współczesna polityka społeczna zorientowana jest na usługi aktywizujące adresowane do poszczególnych grup marginalizowanych i konkretnych osób oraz na indywidualizację tych usług, która oznacza ich dopasowanie do potrzeb, zasobów i ograniczeń klientów. Ma to duże znaczenie dla PSONI Koło w Biskupcu oraz innych organizacji o zbliżonym profilu działania. Tym bardziej, że rola i znaczenie podmiotów III sektora w świadczeniu wspomnianych usług aktywizacyjnych w najbliższych latach powinna wzrastać.

Podkreślenia wymaga też skoncentrowanie polityki społecznej na wybranych grupach mieszkańców. Szczegółowe warunki w tym zakresie określają dokumenty planistyczne na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Jednym z takich dokumentów jest *Strategia Rozwoju Usług Społecznych polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)* przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 15 czerwca 2022 roku. Jej głównym celem jest deinstytucjonalizacja, czyli przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej. Wśród najważniejszych założeń tego dokumentu można wskazać:

- 1) zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- 2) włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności,
- 3) stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

Innym ważnym dokumentem na poziomie krajowym jest *Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030*, przyjęta w dniu 16 lutego 2021 roku przez Radę Ministrów. Jej główny cel stanowi włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument składa się z ośmiu priorytetów:

- I. Niezależne życie
- II. Dostępność
- III. Edukacja
- IV. Praca
- V. Warunki życia i ochrona socjalna
- VI. Zdrowie
- VII. Budowanie świadomości
- VIII. Koordynacja.

W ich ramach planowane są takie działania jak np. zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwości pełnego udziału w życiu społecznym, publicznym i politycznym; przeprowadzenie procesu deinstytucjonalizacji; wczesna pomoc; edukacja włączająca; aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami; modyfikacja i uzupełnienie systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami; zapobieganie powstawaniu i pogłębianiu się niepełnosprawności; dostęp do usług zdrowotnych oraz zwiększenie efektywności procesu leczenia.

Strategię można traktować jako mapę wytyczającą kierunek, w którym powinny zmierzać władze rządowe i samorządowe, instytucje i podmioty współpracujące w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Dysonans powstaje na styku założeń dokumentu z rzeczywistością, która w różnych aspektach wymaga wciąż zmiany, ulepszenia. Obowiązujące przepisy prawa oraz rozwiązania finansowe na szczeblu krajowym i lokalnym tworzą bowiem rozbudowany, wieloaspektowy system wsparcia osób z niepełnosprawnością. Istnieją w tym układzie, jak już wspomniano na wstępie, różne luki i wyzwania. W konsekwencji Stowarzyszenie jako część instytucjonalnego systemu wsparcia musi nierzadko „przykrawać” swoją działalność misyjną do tego, co jest dopuszczalne przez prawo oraz możliwe do finansowania ze środków publicznych.

2. Diagnoza strategiczna

2.1. Powstanie i rozwój Stowarzyszenia

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Biskupcu powstało w 1992 roku. Początkowo funkcjonowało w strukturach Towarzystwa Przyjaciół Dzieci jako Koło Dzieci Niepełnosprawnych, a następnie, od 1994 roku, w strukturach Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Nazwa ta obowiązywała aż do 2016 roku, kiedy to nastąpiła zmiana nazwy na Polskie Stowarzyszenie na

rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu. Organizację powołali do życia rodzice dzieci z niepełnosprawnością. Zrzesza rodziców, profesjonalistów oraz przyjaciół zaangażowanych w działania zmierzające do pełnego włączenia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną.

W 1994 roku Stowarzyszenie otrzymało nieodpłatnie od władz gminy na czas nieokreślony część budynku po byłym żłobku przy ul. Gdańskiej 1, a w 1996 roku – drugą część budynku z przeznaczeniem na Warsztat Terapii Zajęciowej. W maju 1998 roku powstała placówka edukacyjno-terapeutyczno-rehabilitacyjno-wychowawcza, która od 2000 roku funkcjonuje jako Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (OREW), a w lipcu 2000 roku powstał Warsztat Terapii Zajęciowej.

W 2001 roku Stowarzyszenie pozyskało od władz gminy budynek po byłym przedszkolu przy ul. Aleja Róż 3 na potrzeby mieszkaniowe osób z niepełnosprawnością. W 2005 roku po zakończeniu kompleksowego remontu rozpoczął działalność Obiekt Rehabilitacyjno-Mieszkaniowy.

Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu powstał w 2011 roku, a rok później Stowarzyszenie pozyskało od władz gminy działkę pod budowę Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowego przy ul. Zólkiewskiego 17 w Biskupcu, w którym siedzibę znalazł OREW, NSPdP oraz Środowiskowy Dom Samopomocy.

Stowarzyszenie pozyskało również od samorządu Mieszkanie Chronione (ul. Armii Krajowej 4/1 w Biskupcu), które po remoncie służy realizacji treningów mieszkaniowych.

2.2. Zasoby instytucjonalne

Przez lata działalności PSONI Koło w Biskupcu zorganizowało bazę służącą kompleksowemu wsparciu osób z niepełnosprawnościami w różnym wieku, a także ich rodzin. Prowadzi obecnie szereg placówek, w ramach których osoby te korzystają z usług społecznych, pomocy i wsparcia.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy (OREW)

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy stanowi wielofunkcyjną specjalistyczną placówkę oświatową, która umożliwia dzieciom i młodzieży, w wieku od 2,5 roku do 25 lat, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi, przy czym co najmniej jedna z nich musi być niepełnosprawnością intelektualną, realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. W ramach prowadzonej działalności OREW prowadzone jest wczesne wspomaganie rozwoju dziecka do 7 roku życia (do rozpoczęcia nauki w szkole), którego cel stanowi zapewnienie kompleksowego, specjalistycznego wsparcia zgodnie z zaleceniami zawartymi w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. OREW realizuje swoje zadania poprzez wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, wychowanie przedszkolne, roczne obowiązkowe wychowanie przedszkolne, szkołę podstawową, przysposobienie do pracy oraz oddziaływania rehabilitacyjne.

W 2023 roku OREW objął wsparciem 71 osób w zakresie edukacji przedszkolnej, realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz 76 dzieci poprzez zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju. W ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia realizowane były do końca czerwca 2024 roku działania rehabilitacyjne, którymi w 2023 roku objęto 261 dzieci i młodzieży do 25 roku życia.

Niepubliczna Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy (NSPdP)

Niepubliczna Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy przeznaczona jest wyłącznie dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, którzy ukończyli ośmioletnią szkołę podstawową oraz posiadają orzeczenie wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną o potrzebie kształcenia specjalnego. Placówka kształci w 3-letnim cyklu w zakresie przesposobienia do pracy. W 2023 roku obowiązek nauki realizowało tu 16 uczniów.

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ)

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, zakwalifikowanych do terapii na podstawie wskazania zawartego w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Głównym celem funkcjonowania WTZ jest rehabilitacja społeczno-zawodowa, oparta o proces nabywania lub przywracania umiejętności niezbędnych do samodzielnego, niezależnego życia oraz do podjęcia zatrudnienia. W Warsztacie funkcjonuje 10 pracowni: gospodarstwa domowego, stolarsko-ślusarska, plastyczna, krawiecko-dziewiarska, ceramiczna, komputerowa, rękodzieła, ogrodniczo-porządkowa, umiejętności społecznych oraz rzemiosł różnych. Uczestnicy obejmowani są kompleksowymi oddziaływaniami terapeutycznymi poprzez terapię zajęciową, zajęcia rehabilitacyjne, wsparcie psychologiczne, opiekę medyczną oraz pielęgniarską. WTZ realizuje również praktyki zawodowe na otwartym i chronionym rynku pracy.

W 2023 roku wsparcie w ramach WTZ otrzymywało 70 dorosłych osób, przy czym 11 opuściło WTZ, w tym 8 z powodu podjęcia zatrudnienia.

Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ)

Zakład Aktywności Zawodowej funkcjonuje w celu rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym poprzez pracę. ZAZ w Biskupcu prowadzi działalność usługowo-wytwórczą, świadcząc usługi stolarskie, porządkowe, gastronomiczne oraz produkuje ekologiczne podpałki K-LUMET. ZAZ wspiera osoby z niepełnosprawnością poprzez rehabilitację ruchową, medyczną, zawodową i społeczną. W 2023 roku zatrudniał 45 osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, które były objęte Indywidualnym Programem Rehabilitacji. Z końcem 2024 roku ZAZ zakupił auto typu food truck z zamiarem rozwoju usług gastronomicznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)

Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy ma na celu udzielanie wsparcia społecznego dorosłym osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom, podtrzymywanie ich aktywności życiowej, rozwijanie osobistego potencjału, naukę zaradności życiowej oraz motywowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym. Jest to placówka dzienna, w ramach której uczestnicy, w stopniu zależnym od indywidualnych potrzeb, korzystają ze wsparcia poprzez działania terapeutyczne, pielęgnacyjne i rehabilitacyjne, a także w ramach treningów umiejętności społecznych i poprzez udział w wydarzeniach rekreacyjnych i kulturalnych. SDS w Biskupcu wspiera osoby z niepełnosprawnością, które ze względu na stan zdrowia, bądź głęboką niepełnosprawność nie mogą podlegać skutecznej rehabilitacji zawodowej w WTZ lub ZAZ. ŚDS zapewnia wsparcie 28 osobom dorosłym z niepełnosprawnością intelektualną, spektrum autyzmu oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Mieszkanie chronione treningowe

Funkcjonowanie mieszkania chronionego treningowego ma na celu wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez doraźną, czasową pomoc w formie opieki wytchnieniowej dziennej lub całodobowej. W 2023 roku realizowano tu głównie krótkotrwałe zastępstwo w opiece w ramach projektu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami” (edycja 2023). Wsparciem objęto 50 osób.

Obiekt Rehabilitacyjno-Mieszkalny

W Obiekcie Rehabilitacyjno-Mieszkalnym prowadzone są treningi mieszkaniowe dla osób z niepełnosprawnością oraz realizowane działania w ramach projektu „Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami” (edycja 2023). W latach 2022-2023 część pokoi mieszkalnych, decyzją Zarządu Koła, została udostępniona rodzicom z dziećmi z niepełnosprawnościami, pochodzącym z Ukrainy.

2.3. Zasoby ludzkie

Zasoby ludzkie PSONI Koło w Biskupcu tworzą osoby zaangażowane w powstanie, działalność i rozwój organizacji przez cały okres jej funkcjonowania. Są to zarówno członkowie i osoby wchodzące w skład organów Stowarzyszenia, jak i pracownicy, wolontariusze oraz uczestnicy placówek.

W końcu 2023 roku Stowarzyszenie liczyło 164 członków, tj. o 9 osób mniej niż w 2021 roku. W skład Zarządu PSONI Koło w Biskupcu wchodzi aktualnie 12 osób, w tym Przewodnicząca, Wiceprzewodniczący, Skarbnik, Sekretarz i 8 Członków Zarządu. Ponadto 3 osoby tworzą Komisję Rewizyjną – Przewodniczący, Sekretarz i Członek Komisji.

Na podstawie stosunku pracy Stowarzyszenie zatrudniało w 2023 roku 182 osoby na 141,99 etatów. Ponadto 83 osoby świadczyły usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej. Wszystkie

te osoby stanowią potężny zasób Stowarzyszenia, dysponujący wiedzą, specjalistycznymi kwalifikacjami i kompetencjami oraz doświadczeniem.

W OREW zatrudnionych było na umowę o pracę w 2023 roku 57 osób. Byli to nauczyciele posiadający kwalifikacje z zakresu oligofrenopedagogiki bądź edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także dodatkowe specjalizacje w zakresie pedagogiki specjalnej oraz logopedzi, neurologopedzi, surdologopeda, psycholog, pedagog, rehabilitanci, lekarze specjaliści, pielęgniarki, pomoce terapeutów, pracownicy administracyjni, pracownicy obsługi oraz kierowcy.

NSPdP zatrudnia nauczycieli oligofrenopedagogów, pomoce nauczycieli, nauczycieli specjalistów umożliwiających realizację zajęć adekwatnie do zaleceń orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (logopedę, psychologa, rehabilitanta) i pracownika administracyjnego.

W WTZ zatrudniano w 2023 roku na umowę o pracę 23 pracowników, w tym instruktorów terapii zajęciowej, instruktora zawodu, psychologa, rehabilitanta, pielęgniarkę, pomoce terapeuty, pracowników administracyjnych oraz kierowców. Natomiast ZAZ zatrudniał, łącznie z osobami z niepełnosprawnością, 59 pracowników, w tym instruktorów zawodu, fizjoterapeutę, pielęgniarkę, psychologa, pracowników administracyjnych oraz kierowców.

W ŚDS pracowało 15 osób, m.in. kierownik, terapeuci zajęciowi, opiekunki, psycholog oraz fizjoterapeuta.

PSONI Koło w Biskupcu dość sporadycznie korzysta ze wsparcia wolontariuszy. W latach 2021-2023 było to łącznie 8 osób, przy czym dwie osoby realizowały świadczenia przez okres od 30 dni do 6 miesięcy, a 6 osób przez okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Liczba odbiorców działań organizacji w 2023 roku określana jest na poziomie 501 osób, w 2022 roku było to 459 osób, a w 2021 roku 415 osób.

2.4. Zasoby materialne i finansowe

Bazą zasobów materialnych PSONI Koło w Biskupcu są budynki, w których realizuje swoją działalność. Jest to

- budynek przy ul. Gdańskiej 1, w którym mieszczą się Warsztaty Terapii Zajęciowej, i Biuro Obsługi Placówek;
- budynek przy ul. ul. Aleja Róż 3, gdzie mieści się Obiekt Rehabilitacyjno-Mieszkalny,
- budynek przy ul. Żółkiewskiego 17, w którym funkcjonuje Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjno-Zawodowe
- hala stolarni Zakładu Aktywności Zawodowej przy ulicy Czynu Społecznego 5
- Mieszkanie Chronione przy ul Armii Krajowej 4/1.

Wszystkie placówki posiadają wyposażenie, zapewniające ich prawidłowe funkcjonowanie oraz realizację usług na wysokim poziomie. Zarząd Stowarzyszenia skutecznie pozyskuje środki zewnętrzne na remonty, modernizację i doposażanie tych obiektów, a także zakup niezbędnego wyposażenia oraz wdrażanie innowacji. W ostatnich latach ze środków zewnętrznych zakupiono m.in. autobus oraz samochody do przewozu osób z

niepełnosprawnością, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, wyposażono Symulator Mieszkaniowy, zakupiono specjalistyczny sprzęt wspomagający komunikację pomiędzy osobami z niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami mowy.

Aktualnie trwają prace nad wybudowaniem Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych w Biskupcu przy ul. Żółkiewskiego 17, w ramach którego powstanie 9 mieszkań dla osób z niepełnosprawnością. WSM ma stanowić alternatywę dla długotrwałych pobytów w domach pomocy społecznych i wsparcie realizowane w duchu deinstytucjonalizacji. Mieszkania będą dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz chorobami towarzyszącymi, a także będą zapewniać usługi wspierające uczestników i zapewniające im niezbędną pomoc w codziennym życiu.

PSONI Koło w Biskupcu bazuje w dużej mierze na środkach publicznych, w tym m.in. środkach z PFRON, Funduszy Unijnych, subwencji oświatowej, programów ministerialnych, Narodowego Funduszu Zdrowia, budżetu Powiatu Olsztyńskiego oraz gmin, a także dotacjach z innych źródeł publicznych, np. Narodowego Instytucji Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Zasoby finansowe PSONI Koło w Biskupcu tworzą środki pochodzące z działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego, organizacja nie prowadzi działalności gospodarczej. W 2023 roku łączna kwota przychodów Stowarzyszenia wyniosła 13 625 930,65 zł, z czego 11 840 366,12 zł to przychody z działalności nieodpłatnej pożytku publicznego, a 786 689,04 zł to przychody z działalności odpłatnej pożytku publicznego. W porównaniu do 2021 roku kwota przychodów ogółem zwiększyła się o 3 868 194,22 zł, tj. o 39,6%. Główne źródła przychodów Stowarzyszenia to źródła publiczne, które w 2023 roku stanowiły 89,9% ogółu przychodów. Przychody ze źródeł prywatnych to 1,6%; przychody z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych 0,7%, a przychody z innych źródeł – 7,9%. Koszty organizacji w 2023 roku to 13 484 835,09 zł, z czego z działalności nieodpłatnej – 12 712 262,40 zł. Znaczną część kosztów stanowią wynagrodzenia, których kwota w 2023 roku wynosiła 8 499 577,34 zł.

2.5. Doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych

Ważnym aspektem działalności PSONI Koło w Biskupcu są projekty, na które organizacja pozyskuje środki finansowe ze źródeł zewnętrznych. Projekty te wspierają i rozwijają działalność Stowarzyszenia, a także zapewniają prawidłowe, ciągłe i efektywne realizowanie jego działań. Część realizowanych projektów ma na celu bezpośrednio zapewnienie lub zwiększenie dostępu do usług społecznych, natomiast część ma charakter inwestycyjny, zapewniając odpowiednie warunki realizacji celów Stowarzyszenia. Niektóre projekty służą także podnoszeniu standardów funkcjonowania PSONI Koło w Biskupcu.

W 2023 roku wśród projektów ukierunkowanych na rozwój usług społecznych można wskazać np.:

- Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami (edycja 2023) – w ramach projektu objęto wsparciem 35 osób, które otrzymały wsparcie w postaci pomocy przy

wykonywaniu codziennych czynności, a także możliwość nabycia umiejętności i doświadczeń funkcjonowania poza środowiskiem domowym. Projekt był finansowany ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

- Opieka wytchnieniowa dla członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami (edycja 2023) – w ramach projektu objęto wsparciem 50 osób, poprzez doraźną, czasową pomoc w formie opieki wytchnieniowej. Projekt był finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
- Terapeutyczne Obiadowanie – projekt realizowany ze środków UE na podstawie umowy z Caritas Archidiecezji Przemyskiej, zapewniał gorący posiłek 12 seniorom.
- Organizacja dowozu osób z niepełnosprawnościami do OREW w Biskupcu w celu realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki poprzez umowy na realizację zadań publicznych, zawarte z gminami Biskupiec, Bisztynek, Barczewo, Kolno, Reszel oraz Dźwierzuty.

Projekty o charakterze inwestycyjnym to przede wszystkim:

- Program wyrównywanie różnic między regionami III w obszarze D „Likwidacja barier transportowych poprzez zakup nowego samochodu co najmniej 18-miejscowego przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w tym dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich”, finansowany ze środków Powiatu Olsztyńskiego.
- Likwidacja barier transportowych poprzez zakup nowego busa 9-miejscowego przystosowanego do przewozu osób z niepełnosprawnościami, w tym dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich – projekt finansowany przez Powiat Olsztyński.
- Symulator Mieszkaniowy – celem projektu było przygotowanie przestrzeni rehabilitacyjnej służącej diagnostyce i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością ruchową. Projekt współfinansował Rotary Club Olsztyn Varmia.
- Program wyrównywanie różnic między regionami III w obszarze F „Nowoczesny i bezpieczny Warsztat Terapii Zajęciowej”.
- Program „Odporność oraz Rozwój Ekonomii Społecznej i Przedsiębiorczości Społecznej na lata 2022-2025 – zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej.

Podnoszeniu standardów funkcjonowania służą działania podejmowane w ramach takich projektów jak Pilotaż Standardów funkcjonowania WTZ w ramach projektu „Aktywni Niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych” realizowanego w ramach PO WER 2014-2020. W projekcie tym dofinansowano koszty dostosowania pomieszczeń i wyposażenia WTZ dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W ramach tego projektu realizowano również pilotaż „System wsparcia osób o złożonych potrzebach w komunikowaniu się wspomagających i alternatywnych metod komunikacji”, obejmując wsparciem 6 osób.

2.6. Współpraca i komunikacja z otoczeniem

Stowarzyszenie jest corocznie realizatorem wielu projektów własnych, jak również uczestniczy w akcjach i programach ogólnokrajowych i regionalnych. Prowadzi działania na rzecz integracji i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym przez osoby z niepełnosprawnościami. Są to m.in. takie działania jak obchody Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością, obchody Światowego Dnia Świadomości Autyzmu, obchody Światowego Dnia Zdrowia, obchody 30-lecia działalności PSONI Koło w Biskupcu, spotkania integracyjne, wystawy prac uczestników, spotkania autorskie, udział w Spartakiadzie Osób z Niepełnosprawnościami, WTZ Województwa Warmińsko-Mazurskiego czy udział w Paraolimpiadzie Osób z Niepełnosprawnościami. W ramach Stowarzyszenia funkcjonuje też Zespół Teatralny „Niepokonani” utworzony przez rodziców dzieci z niepełnosprawnością w ramach Klubu Rodziców.

Realizując swoje cele statutowe, PSONI Koło w Biskupcu współpracuje z organizacjami pozarządowymi, organami władzy rządowej i samorządowej, szkołami, placówkami i osobami fizycznymi. PSONI Koło w Biskupcu jest członkiem Federacji Organizacji Socjalnych FOSa, LGD Południowa Warmia, Ogólnopolskiego Związku Pracodawców Zakładów Aktywności Zawodowej, Forum WTZ Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Regionalnej Platformy Współpracy na rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej. Stowarzyszenie jest znaną i rozpoznawalną organizacją w lokalnym środowisku, współpracuje z wieloma podmiotami z sektora publicznego, społecznego i biznesu. Częstotliwość i jakość relacji z otoczeniem, a także pozytywne postrzeganie PSONI jako podmiotu świadczącego skuteczną pomoc i wsparcia osobom z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin, to niektóre z cennych zasobów społecznych PSONI, które wpływają na wzrost zaufania ze strony społeczności oraz gotowości do zaangażowania się w misję Stowarzyszenia.

O działalności PSONI Koło w Biskupcu można dowiedzieć się ze strony internetowej www.psonibiskupiec.pl oraz stron na Facebooku, w tym: PSONI Koło w Biskupcu, OREW Biskupiec – Placówka PSONI Koło w Biskupcu oraz Zakład Aktywności Zawodowej w Biskupcu. Stowarzyszenie promuje swoją działalność poprzez m.in. udział w regionalnych i lokalnych audycjach radiowych, obchody Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną, znakowanie samochodów dowożących uczestników do placówek, prowadzenie Radio SoVO (innowacyjny projekt), Telewizję TV PSONI Biskupiec.

3. Wizja rozwoju Stowarzyszenia

Zgodnie ze Statutem Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Biskupcu, **MISJA** organizacji to:

- *dbanie o godność, szczęście i jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,*
- *wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a zwłaszcza w ich gotowości niesienia pomocy innym.*

Natomiast celem Stowarzyszenia jest *działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.*

Realizacja misji i celu głównego Stowarzyszenia wymaga ciągłego rozwoju organizacji, zwiększania potencjału do świadczenia usług w nowych obszarach, aby instytucjonalny system wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin w powiecie olsztyńskim stawał się coraz bardziej kompletny i spójny.

Oprócz misji i celu nadrzędnego organizacji ważna jest też jej **WIZJA**, czyli odpowiedź na pytanie: „Dokąd zmierzamy?”. W świetle warsztatów planowania strategicznego i dokumentów wewnętrznych, PSONI Koło w Biskupcu powinno być organizacją:

- zapewniającą osobom z niepełnosprawnością intelektualną dostęp do kompleksowych usług społecznych, poprawiających jakość życia w różnych aspektach ich funkcjonowania;
- wspierającą rozwój intelektualny, społeczny, zawodowy, psychiczny i zdrowotny osób z niepełnosprawnością na każdym etapie życia – od urodzenia aż do starości;
- skoncentrowaną na potrzebach i poszukiwaniu skutecznych metod ich zaspokojenia;
- przyjazną i bezpieczną dla wszystkich uczestników placówek;
- wspierającą na różnych płaszczyznach rodziców osób z niepełnosprawnością;
- skutecznie reprezentującą interesy swoich członków i uczestników, a także środowiska osób z niepełnosprawnością;
- nowoczesną, wyspecjalizowaną, podnoszącą standardy swojego działania oraz wykorzystującą innowacyjne rozwiązania;
- zatrudniającą wykwalifikowaną kadrę oraz dysponującą odpowiednią infrastrukturą i profesjonalnym sprzętem, umożliwiającymi efektywną realizację misji;
- zapewniającą rozwój zawodowy oraz wspierającą swoich pracowników w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu;
- dysponującą potencjałem finansowym i materialnym umożliwiającym stabilny rozwój;
- postrzeganą jako atrakcyjny pracodawca oraz partner godny zaufania w realizacji inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnością, ich rodzin i lokalnego środowiska.

4. Cele i kierunki działania

Każdy z wymienionych w poprzednim rozdziale aspektów wizji jest już obecny w funkcjonowaniu PSONI Koło w Biskupcu, jednak wymagają one wzmocnienia bądź ulepszenia poprzez zestaw powiązanych ze sobą rozwiązań i działań. Niniejszy rozdział ma charakter wdrożeniowy – opisuje cele oraz kierunki działań do wykonania. Plan ten nie pomija zadań, które są już skutecznie realizowane przez PSONI, jednak koncentruje się na wyzwaniach, kwestiach nowych, a także obszarach, których rezultaty mogą zostać osiągnięte w dłuższej niż przyjęta w strategii perspektywie rozwoju organizacji.

Obszary strategiczne zostały wskazane w podziale na dwie zasadnicze części:

- I. Skuteczna realizacja usług
- II. Profesjonalizacja zarządzania organizacją

W ramach części I. *Skuteczna realizacja usług* zostały zawarte obszary odnoszące się do rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i Kręgów Wsparcia, rozwoju oferty skierowanej do osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodziców i opiekunów.

Profesjonalizacja usług	I.1 Edukacja osób z niepełnosprawnością
	I.2 Wsparcie dzienne osób z niepełnosprawnością
	I.3 Mieszkalnictwo wspomagane i Kręgi Wsparcia
	I.4 Rehabilitacja medyczna
	I.5 Rehabilitacja zawodowa
	I.6 Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością

Część II. *Profesjonalizacja zarządzania organizacją* zawiera natomiast obszary strategiczne związane z rozwojem zasobów ludzkich, a także z rozwojem promocji, komunikacji i współpracy z otoczeniem, a także wzmocnieniem zasobów materialnych i finansowych Stowarzyszenia.

Profesjonalizacja zarządzania organizacją	II.1 Rozwój zasobów ludzkich
	II.2 Komunikacja i promocja
	II.3 Współpraca z otoczeniem
	II.4 Rozwój zasobów materialnych i finansowych

Część wdrożeniowa Strategii obejmuje trzy zasadnicze plany, tj.: plan profesjonalizacji zarządzania organizacją, plan rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i budowy Kręgów Wsparcia oraz plan promocji i komunikacji, które odpowiadają obszarom Strategii.

Wszystkie obszary strategiczne są ze sobą komplementarne, a realizacja zawartych w nich działań służy urzeczywistnieniu wizji Stowarzyszenia.

4.1. Skuteczna realizacja usług

Obszar strategiczny I.1 Edukacja osób z niepełnosprawnością

Stowarzyszenie posiada rozwiniętą i nowoczesną bazę edukacyjną dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, dysponuje specjalistycznym sprzętem i angażuje wykwalifikowaną kadrę. Siłą Stowarzyszenia w obszarze edukacji jest także współpraca z innymi placówkami oraz szkołami ogólnodostępnymi, indywidualne podejście do uczniów, współpraca z rodzicami, a także budowanie więzi lokalnych i przygotowywanie uczniów do

następnych etapów życia poprzez realizację zewnętrznych i wewnętrznych praktyk zawodowych.

Istnieją jednak potrzeby rozwojowe w kontekście rozwijania obszaru edukacji, wzmacniania potencjału kadrowego i edukacyjnego, a także wykorzystywania różnych możliwości, służących wsparciu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi oferty edukacyjnej.

Cel strategiczny	Podnoszenie standardów placówek edukacyjnych oraz zwiększanie dostępu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną do edukacji na różnych poziomach
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. 2. Utworzenie Zespołu Placówek Edukacyjnych, służącego integracji placówek edukacyjnych prowadzonych przez Stowarzyszenie, a przy tym poprawiającego efektywność zarządzania nimi. 3. Utworzenie specjalnej szkoły podstawowej, zapewniającej indywidualne podejście do potrzeb uczniów oraz realizację programu uwzględniającego indywidualne potrzeby uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. 4. Budowanie systemu zastępowalności kadry merytorycznej oraz wspomagającej placówek edukacyjnych. 5. Rozwijanie współpracy międzynarodowej z innymi placówkami edukacyjnymi, służącej wymianie doświadczeń, zwiększaniu kompetencji kadry oraz rozwojowi oferty edukacyjnej. 6. Budowanie zespołu kierowniczego Placówek Edukacyjnych.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba nowopowstałych placówek edukacyjnych w strukturze Stowarzyszenia. ● Liczba zatrudnionych nauczycieli oraz kadry wspomagającej. ● Liczba zagranicznych placówek edukacyjnych, z którymi współpracowano. ● Liczba dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną uczęszczających do placówek edukacyjnych prowadzonych przez PSONI na różnych poziomach.

Obszar strategiczny I.2 Wsparcie dzienne osób z niepełnosprawnością

Stowarzyszenie realizuje wsparcie dzienne osób z niepełnosprawnością w szczególności poprzez utworzony Środowiskowy Dom Samopomocy w Biskupcu, a także poprzez asystencję osobistą i dzienną opiekę wytchnieniową. Potrzeby rozwojowe w tym obszarze wiążą się z potrzebą rozwoju kadrowego, integracji z rodzinami oraz stabilizacji finansowej.

Cel strategiczny	Rozwój oferty wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój usług wsparcia dziennego w placówkach dziennych i całodobowych oraz poza nimi, poprzez m.in. realizację asystencji osobistej jako wsparcia środowiskowego. 2. Realizacja treningów i innych form aktywności w ramach ŚDS, służących wzmacnianiu uczestników do funkcjonowania w społeczeństwie. 3. Tworzenie warunków współpracy ŚDS z innymi podmiotami lokalnymi, a także podobnymi placówkami, służącej zwiększaniu oferty placówki, aktywności uczestników oraz kreowaniu wizerunku ŚDS. 4. Regularne badanie potrzeb rodziców i opiekunów w kontekście wsparcia dziennego. 5. Promowanie wsparcia dziennego dla osób z głębszą niepełnosprawnością. 6. Budowanie stabilnych źródeł finansowania różnych form wsparcia dziennego.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba uczestników ŚDS. ● Liczba osób korzystających z usług asystenckich i opieki wytchnieniowej. ● Liczba zrealizowanych badań potrzeb w zakresie wsparcia dziennego.

Obszar strategiczny I.3 Mieszkalnictwo wspomagane i Kręgi Wsparcia

Plan rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i budowy Kręgów Wsparcia wynika z potrzeby kreowania warunków niezależności osób z niepełnosprawnością, a także stworzenia im możliwości samodzielnego funkcjonowania i dbania o własne potrzeby, w zależności od indywidualnych predyspozycji i uwarunkowań. Istotne jest również zapewnienie dostępu do całodobowych usług wsparcia, stąd kluczowym zagadnieniem w ramach tego obszaru są Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe. Ważny aspekt stanowią również Kręgi Wsparcia, opierające się na lokalnej sieci współpracy na rzecz stworzenia warunków pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym, a także self-advokatura jako proces przygotowujący osobę z niepełnosprawnością intelektualną do samodzielnego życia w społeczeństwie. Wszystkie te aspekty służą zwiększaniu niezależności i samodzielności osób z niepełnosprawnością.

Cel strategiczny	Zwiększenie niezależności i samodzielności osób z niepełnosprawnością poprzez rozwój mieszkalnictwa wspomaganego i Kręgów Wsparcia
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uruchomienie Wspomaganych Społeczności Mieszkaniowych, zapewniających warunki sprzyjające niezależności osób z niepełnosprawnością, a także niezbędne usługi i wsparcie. 2. Realizacja stałego wsparcia mieszkaniowego oraz treningów mieszkaniowych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. 3. Wsparcie osób z niepełnosprawnością zamieszkujących samodzielnie poprzez m.in. Kręgi Wsparcia oraz asystencję osobistą. 4. Współpraca z rodzicami odnośnie samodzielnego zamieszkania osoby z niepełnosprawnością. 5. Działania na rzecz zwiększania liczby dostępnych obiektów mieszkaniowych i mieszkań dla osób z niepełnosprawnością. 6. Wdrażanie Kręgów Wsparcia w placówkach w szczególności poprzez promocję idei, szkolenia, przygotowanie odpowiedniej dokumentacji. 7. Rozwój działań w ramach self-advokatury osób z niepełnosprawnością. 8. Współpraca z organizacjami i instytucjami na rzecz rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego, Kręgów Wsparcia oraz self-advokatury.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba osób z niepełnosprawnością wspieranych poprzez asystencję osobistą. ● Liczba powstałych obiektów mieszkaniowych i mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością / liczba uczestników. ● Liczba funkcjonujących obiektów mieszkaniowych i mieszkań wspomaganych / liczba miejsc / liczba uczestników.

Obszar strategiczny I.4 Rehabilitacja medyczna

Obszar rehabilitacji medycznej obejmuje rehabilitację realizowaną w placówkach, funkcjonowanie Symulatora Mieszkaniowego oraz zapewnienie opieki pielęgniarstwa i medycznej podopiecznym Stowarzyszenia. Jest to obszar, który wymaga rozwoju ukierunkowanego na zwiększenie dostępności usług.

Cel strategiczny	Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do usług rehabilitacji medycznej
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymywanie wysokiego standardu rehabilitacji medycznej w placówkach Stowarzyszenia. 2. Rozwój zakresu i wymiaru rehabilitacji medycznej w poszczególnych placówkach, służące zwiększeniu liczby osób, które mogą z niej skorzystać, w kierunku pełnego wykorzystania dostępnego sprzętu oraz pokrycie kosztów ich utrzymania. 3. Realizacja działań w ramach innowacyjnego Symulatora Mieszkaniowego, adekwatnie do istniejących potrzeb. 4. Kompilacja źródeł finansowania rehabilitacji medycznej w ramach programów zewnętrznych oraz działalności odpłatnej, ukierunkowanej również na klientów zewnętrznych. 5. Dostosowanie przestrzeni w placówkach pod kątem realizacji usług rehabilitacji medycznej, w zależności od potrzeb.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba osób objętych rehabilitacją medyczną w ramach placówek. ● Liczba osób korzystających z Symulatora Mieszkaniowego.

Obszar strategiczny I.5 Rehabilitacja zawodowa

W obszarze rehabilitacji zawodowej w PSONI Koło w Biskupcu funkcjonują dwie wielospecjalistyczne placówki. Jest to bardzo ważny obszar działalności, wspierający osoby z niepełnosprawnością w przygotowaniu do funkcjonowania na rynku pracy. Nierzadko jednak osoby te nie mają możliwości wyjść z nich na otwarty rynek, a poziom zatrudnialności tych osób, poza Stowarzyszeniem, jest bardzo niski. Potrzeby rozwojowe koncentrują się na zwiększaniu potencjału tych placówek, dostosowywaniu ich działania do potrzeb osób z niepełnosprawnością, a także rozwijania działalności.

Cel strategiczny	Zwiększanie szans na aktywność zawodową osób z niepełnosprawnością
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój współpracy WTZ i ZAZ z placówkami edukacyjnymi. 2. Stałe dostosowywanie realizowanych działań zawodowych do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością, w tym w szczególności poprzez inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój zasobów ludzkich. 3. Realizacja działań służących nawiązywaniu i rozwojowi współpracy z lokalnymi pracodawcami, w tym pod kątem organizacji praktyk i staży zawodowych oraz wizyt studyjnych. 4. Rozwój działalności gastronomicznej ZAZ poprzez m.in. zwiększenie zatrudnienia i rozwój oferty. 5. Realizacja zatrudnienia wspomaganego od zaangażowania osoby z niepełnosprawnością, po wsparcie w miejscu pracy, w tym poprzez zatrudnienie trenera pracy. 6. Promocja zatrudniania osób z niepełnosprawnością intelektualną na otwartym rynku pracy, poprzez m.in. materiały prasowe, audycje radiowe i telewizyjne, udział w konferencjach, spotkaniach i prezentację dobrych praktyk. 7. Ścisła współpraca z powiatowym urzędem pracy oraz lokalnymi pracodawcami, w tym diagnoza rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na stanowiska pracy, na których mogą być zatrudniani podopieczni PSONI. 8. Praca z rodziną oraz środowiskiem w kontekście aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba pracodawców, z którymi nawiązano współpracę. ● Liczba osób objętych zatrudnieniem wspomaganym i wsparciem trenera pracy. ● Liczba osób z niepełnosprawnością (uczestników placówek PSONI), które podjęły praktyki zawodowe. ● Liczba osób z WTZ zatrudnionych w ZAZ.

Obszar strategiczny I.6 Wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnością

Obszar wsparcia rodzin osób z niepełnosprawnością opiera się na założeniu, że usługami należy obejmować także rodziny, w szczególności rodziców osób z niepełnosprawnością, którzy na co dzień sprawują nad nimi opiekę. Wsparcie to powinno być organizowane w zależności od zdiagnozowanych potrzeb, przy czym często opiera się ono na opiece wytchnieniowej, asystenturze oraz poradnictwie.

Cel strategiczny	Zwiększenie dostępności usług na rzecz rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnianie rodzicom i opiekunom osób z niepełnosprawnością usług opieki wytchnieniowej (całodobowej i dziennej) oraz innych dopasowanych do indywidualnych potrzeb. 2. Zwiększenie dostępności poradnictwa np. prawnego, rodzinnego, psychologicznego, pomocy socjalnej i innych w zależności od zdiagnozowanych potrzeb rodzin. 3. Funkcjonowanie Klubu Rodzica jako formy wsparcia i integracji rodziców osób z niepełnosprawnością. 4. Realizacja działań edukacyjnych, takich jak szkolenia, warsztaty, spotkania edukacyjne, wizyty studyjne, służących zwiększeniu wiedzy i kompetencji rodziców i opiekunów. 5. Działania na rzecz integracji rodziców i opiekunów między sobą oraz ze środowiskiem lokalnym, w tym poprzez organizację spotkań, wydarzeń, imprez itp. 6. Działania ukierunkowane na pozyskiwanie nowych członków Stowarzyszenia i wzmocnienie poczucia członkostwa.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej oraz asystentury. ● Liczba osób korzystających z poradnictwa. ● Liczba spotkań w ramach Klubu Rodzica / liczba uczestników.

4.2. Profesjonalizacja zarządzania organizacją

Plan profesjonalizacji zarządzania organizacją obejmuje trzy zagadnienia, stanowiące odrębne obszary strategiczne, tj. rozwój zasobów ludzkich, komunikację i promocję, współpracę z otoczeniem oraz rozwój zasobów materialnych i finansowych Stowarzyszenia. Obszary te całościowo składają się na plan ukierunkowany na organizację sprawnie zarządzaną, dysponującą zasobami ludzkimi gotowymi do realizacji jej misji, osiągającą korzyści ze współpracy z otoczeniem oraz realizującą misję dzięki gromadzonym zasobom materialnym i finansowym. Plan ten będzie realizowany w okresie realizacji Strategii, za pomocą kierunków działań określonych w ramach każdego obszaru strategicznego.

Obszar strategiczny II.1 Rozwój zasobów ludzkich

Obszar rozwoju zasobów ludzkich obejmuje zagadnienia związane z członkami oraz pracownikami Stowarzyszenia, co okazało się szczególnie istotne w ramach każdego obszaru merytorycznego. Potrzeby rozwojowe koncentrują się silnie w obszarze zapewnienia przejrzystych mechanizmów zarządzania zasobami ludzkimi, w tym motywowania pracowników, a także zapewnienia dostępu do możliwości podnoszenia kwalifikacji.

Cel strategiczny	Wzmocnienie zasobów kadrowych Stowarzyszenia niezbędnych do skutecznej realizacji misji i radzenia sobie z wyzwaniami
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="456 1037 1398 1205">1. Opracowanie/realizowanie programów rozwojowych pracowników z wykorzystaniem nowatorskich metod i form edukacji, wymiany doświadczeń – w efekcie podnoszenie kwalifikacji, zmiana kwalifikacji i uzyskanie nowych umiejętności kadry PSONI. <li data-bbox="456 1216 1398 1429">2. Wzmacnianie tożsamości członków Stowarzyszenia, pracowników, rodziców i wolontariuszy i ich zaangażowania w działalność organizacji, w tym poprzez wspólną realizację przedsięwzięć, organizację wydarzeń, a także rozmowy z nowymi członkami w kontekście misji, praw i obowiązków członka Stowarzyszenia. <li data-bbox="456 1440 1398 1697">3. Zapewnienie osób do zarządzania horyzontalnymi obszarami działalności Stowarzyszenia, tj. koordynatora ds. strategii, koordynatora ds. wolontariatu, koordynatora ds. fundraisingu, zespołu zarządzającego ds. rehabilitacji medycznej, koordynatora/zespół ds. komunikacji i promocji oraz innych, w zależności od potrzeb. <li data-bbox="456 1709 1398 1955">4. Opracowywanie własnych projektów Stowarzyszenia oraz aktywny udział w inicjatywach innych podmiotów umożliwiającym nabywanie kompetencji, wykorzystanie sprawdzonych narzędzi oraz wdrażanie zmian organizacyjnych w zakresie optymalizacji pracy placówek, ich dostosowania do standardów ZG PSONI, a także usprawnieniu zarządzania organizacją.

	<p>5. Wypracowanie i wdrożenie/usprawnienie rozwiązań organizacyjnych w obszarze skutecznego pozyskiwania nowych oraz motywowania pracowników, współpracowników i wolontariuszy (w tym system wynagradzania adekwatnego do zadań i kompetencji);</p> <p>6. Stałe monitorowanie jakości pracy Koła, skuteczności procesów zarządczych z uwzględnieniem problematyki zarządzania zespołem, komunikacji i konfliktów.</p>
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba osób, które wzięły udział w różnych formach podnoszenia kompetencji. ● Liczba wydarzeń/działań skierowanych na integrację pracowników organizacji ● Liczba wypracowanych i wdrożonych usprawnień organizacyjnych.

Obszar strategiczny II.2 Komunikacja i promocja

Komunikacja i promocja to obszar dotyczący z jednej strony misji Stowarzyszenia, a drugiej kształtowania jego wizerunku jako organizacji godnej zaufania, organizacji z powodzeniem realizującej rolę partnera przedsięwzięcia, organizacji misyjnej. Ważne jest też uczestnictwo w lokalnych, regionalnych i krajowych forach oraz związkach tematycznych.

Plan komunikacji i promocji stanowi element planu profesjonalizacji zarządzania organizacją i służy zwiększaniu efektywności podejmowanych działań na rzecz realizacji misji i celów Stowarzyszenia. Obejmuje działania z jednej strony ukierunkowane na rozwój mediów Stowarzyszenia, za pośrednictwem których organizacja informuje o swojej działalności i ją promuje, a z drugiej strony na komunikację z otoczeniem, zarówno ogółem społeczeństwa, jak i samorządami oraz innymi partnerami.

Cel strategiczny	Zwiększenie efektywności komunikacji i promocji na rzecz realizacji misji i celów organizacji
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie strony internetowej, funpage PSONI i placówek w mediach społecznościowych, udostępnianie informatorów, innych materiałów drukowanych i audiowizualnych z uwzględnieniem standardów dostępności cyfrowej oraz dostępności informacyjno-komunikacyjnej. 2. Stworzenie kanału PSONI w serwisie You Tube i aktywne jego prowadzenie. 3. Wdrażanie metod komunikacji wspomagającej i alternatywnej, w tym poprzez organizację szkoleń w tym zakresie. 4. Organizowanie wydarzeń i akcji, przygotowanie materiałów prasowych służących zwiększaniu wiedzy i świadomości w społeczeństwie na temat niepełnosprawności intelektualnej, możliwości pomocy, edukacji, komunikacji AAC, zatrudniania osób z niepełnosprawnością, integracji społecznej. 5. Organizacja wydarzeń promujących misję Stowarzyszenia, w tym Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną oraz wydarzeń autorskich, a także udział w wydarzeniach miejskich. 6. Opracowywanie raportu rocznego z działalności PSONI Koło w Biskupcu oraz publikowanie go na stronie internetowej jako narzędzia komunikacji i potwierdzającego wiarygodność organizacji. 7. Aktywność na płaszczyźnie medialnej poprzez działalność Radia SoVo, cykliczne audycje radiowe i telewizyjne, kontakt z mediami, notatki prasowe, patronaty medialne itp.

Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba prowadzonych stron i profili w mediach społecznościowych. ● Liczba zorganizowanych wydarzeń promujących misję Stowarzyszenia. ● Liczba opracowanych raportów z działalności Stowarzyszenia.
-----------------------------------	--

Obszar strategiczny II.3 Współpraca z otoczeniem

Współpraca z otoczeniem jest szczególnie ważna w kontekście zarówno funkcjonowania placówek i realizacji bezpośredniego wsparcia skierowanego do osób z niepełnosprawnością, jak i do ich rodzin. Znaczenia nabiera jednak kreowanie warunków funkcjonowania tych osób, w tym warunków prawnych, organizacyjnych, instytucjonalnych, co często odbywa się poprzez rzecznictwo interesów, a także aktywność w ciałach dialogu.

Cel strategiczny	Kreowanie otoczenia instytucjonalnego i społecznego przyjaznego działaniom Stowarzyszenia oraz potrzebom osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań rzeczniczych, poprzez reprezentowanie interesów osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin wobec administracji publicznej, sektora biznesu i społeczeństwa, m.in. poprzez udział w zespołach zadaniowych i konsultacjach publicznych, przygotowanie petycji i apeli dotyczących zmian systemowych, ściślejszą współpracę z organami, instytucjami pomocy społecznej oraz placówkami oświaty. 2. Aktywny udział przedstawicieli PSONI w lokalnych ciałach dialogu i ciałach reprezentujących III sektor, np. Powiatowej Radzie ds. Osób Niepełnosprawnych, a także forach, związkach i platformach tematycznych. 3. Rozwój wolontariatu w Stowarzyszeniu, w tym na bazie współpracy z lokalnymi instytucjami oraz biznesem. 4. Prowadzenie badań społecznych wśród interesariuszy Stowarzyszenia (m.in. podopieczni, rodzice, instytucje, pracodawcy, organizacje społeczne, mieszkańcy) w celu określenia rozpoznawalności Koła, poziomu zadowolenia ze współpracy i oferowanych usług itp. 5. Aktywna współpraca z samorządami oraz instytucjami, w obszarze realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba ciał dialogu, forów, związków itp., w których uczestniczyli przedstawiciele PSONI. • Liczba podmiotów współpracujących ze Stowarzyszeniem.

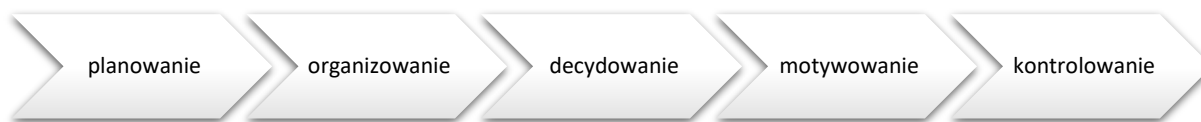
Obszar strategiczny II.4 Rozwój zasobów materialnych i finansowych

Zasoby materialne i finansowe Stowarzyszenia oraz perspektywy ich rozwoju istotnie determinują funkcjonowanie organizacji, jej plany i zamierzenia. PSONI Koło w Biskupcu dysponuje bogatą bazą nieruchomości, sprzętu i wyposażenia, które dają podstawę wielu działaniom, jednak jedną ze zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych jest zapewnienie stabilności finansowania oraz utrzymanie, modernizacja i rozwój posiadanej bazy.

Cel strategiczny	Wzmocnienie zasobów majątkowych Stowarzyszenia koniecznych do świadczenia usług w większym zakresie i na wyższym poziomie.
Kierunki działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój działalności odpłatnej Stowarzyszenia. 2. Dywersyfikacja przychodów Stowarzyszenia poprzez zwiększenie przychodów ze źródeł niepublicznych, wykorzystanie w większym stopniu instrumentów takich jak zbiórki publiczne, zbiórki internetowe/crowdfunding, loterie fantowe. 3. Rozwój działalności fundraisingowej Stowarzyszenia. 4. Tworzenie funduszy celowych w ramach Stowarzyszenia, służących realizacji konkretnych działań. 5. Utrzymywanie, remonty i modernizacja budynków zarządzanych przez Stowarzyszenie, a także zapewnianie niezbędnego wyposażenia, pomocy dydaktycznych, materiałów potrzebnych do prowadzenia warsztatów, zajęć, wsparcia specjalistycznego itp.
Wskaźniki osiągnięcia celu	<ul style="list-style-type: none"> ● Liczba zorganizowanych kampanii fundraisingowych. ● Wartość przychodów z działalności odpłatnej.

5. Zarządzanie realizacją Strategii

Zarządzanie oznacza zestaw logicznie ze sobą powiązanych czynności służących osiągnięciu określonego celu za pomocą dostępnych zasobów ludzkich, rzeczowych, finansowych oraz informacyjnych. Klasyczne ujęcie tematu wskazuje następującą sekwencję postępowania w zarządzaniu:

Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będzie odgrywał Zarząd PSONI Koło w Biskupcu. Do zadań Zarządu będą należały w szczególności:

- czynności operacyjne – ustalanie z interesariuszami bieżących potrzeb, podziału zadań i odpowiedzialności, a także uszczegóławianie zapisów Strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich planów działania;
- czynności monitorujące – regularny monitoring poziomu osiągnięcia celów i rezultatów oraz zakresu zrealizowanych działań;
- czynności informacyjno-konsultacyjne – przekazywanie interesariuszom informacji dotyczącej wdrażania Strategii.

Zarządzanie realizacją Strategii powinno być systemowe, elastyczne i otwarte na zmieniające się uwarunkowania, ponieważ Strategia jest planem dostosowanym do dynamicznych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, jednak w taki sposób, aby tam gdzie to możliwe, kształtować rzeczywistość społeczną w oparciu o wizję pożądaných zmian.

Elementem zarządzania Strategią jest monitoring i ewaluacja. Pierwszy z nich polega na systematycznym gromadzeniu oraz analizowaniu danych ilościowych i jakościowych, aby regularnie, np. raz w roku, móc udzielić odpowiedzi na pytania: „Co, kiedy i jak zostało zrobione?”. Monitoring pozwala uchwycić różnice pomiędzy założeniami planu strategicznego a ich faktycznym wykonaniem, w dwóch zasadniczych obszarach: rzeczowym dotyczącym postępu działań pod względem efektów i terminowości ich wykonania, a także w obszarze finansowym obejmującym zarządzanie środkami.

Za monitoring Strategii będzie odpowiedzialny Zarząd Stowarzyszenia, jednak sam proces będzie realizowany przy zaangażowaniu szerszego grona osób, reprezentujących kadrę PSONI i członków organizacji. Jego namacalnym efektem będzie raport z monitoringu Strategii, z którym będą mogli zapoznać się członkowie i pracownicy Stowarzyszenia

Z kolei ewaluacja to realizowany w określonych momentach proces badania oraz oceny wartości i jakości podejmowanych działań, szczególnie ważny w kontekście „uczenia się” organizacji oraz doskonalenia realizowanej przez nią strategii. Istotą ewaluacji jest użyteczność, to znaczy możliwość wykorzystania jej wyników w praktyce. Punktem wyjścia powinno być precyzyjne określenie celu i przedmiotu ewaluacji, a także sformułowanie kluczowych pytań, na które odpowiedzi będzie się poszukiwać.

Ewaluacja bazuje na pięciu kryteriach wiążących się z kierunkami poszukiwań badawczych, które można przedstawić w formie pytań:

- Trafność (odpowiedniość, adekwatność) – pokazuje zgodność celów i metod wdrażania strategii z rzeczywistymi potrzebami organizacji i jej interesariuszy.
- Skuteczność – pozwala ocenić stopień realizacji zakładanych celów i działań, ich zgodność z planem, a także wpływ czynników zewnętrznych.
- Efektywność (wydajność) – bada relacje między nakładami, kosztami i zasobami a osiągniętymi efektami.
- Użyteczność – odnosi się do rzeczywistych efektów i ich adekwatności do sytuacji oraz wyzwania społeczno-ekonomicznych w trakcie lub po zakończeniu realizacji strategii.
- Trwałość – obejmuje pytania o ciągłość efektów, przede wszystkim pozytywnych, w perspektywie średnio- i długookresowej.

Ewaluacja może być prowadzona: a) przez niezależny organizacyjnie, zewnętrzny podmiot np. ewaluatora, firmę doradczą; b) przez podmiot wewnętrzny, ale zachowujący pewną niezależność, np. jednostka nie zaangażowana bezpośrednio we wdrażanie strategii; c) w formie autoewaluacji, przez zarząd organizacji.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona przynajmniej dwa razy w okresie realizacji strategii rozwoju PSONI Koło w Biskupcu, w tym na zakończenie procesu, aby dostarczyć wskazówek potrzebnych do aktualizacji dokumentu. Ewaluacja powinna być prowadzona co najmniej w odniesieniu do trzech planów określonych w Strategii, tj. planu profesjonalizacji zarządzania organizacją, planu rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i budowy Kręgów Wsparcia oraz planu promocji i komunikacji.

W ramach ewaluacji Strategii będą organizowane warsztaty ewaluacyjne, podczas których będą omawiane postępy we wdrażaniu Strategii i planów oraz wypracowywane wnioski i zalecenia odnośnie realizacji przedmiotowego dokumentu w dalszym okresie. Mogą zostać również przeprowadzone badania ankietowe. Namacalnym efektem wspomnianych działań powinien być raport z ewaluacji, który powinien zawierać rekomendacje dotyczące wdrażania Strategii i poszczególnych planów w kolejnych latach.

6. Finansowanie Strategii

Pozyskanie środków finansowych na realizację ambitnych planów Stowarzyszenia może okazać się jednym z najpoważniejszych wyzwań. Głównych źródeł finansowania strategii rozwoju upatruje się w:

- 1) różnych środkach publicznych dostępnych dla organizacji pozarządowych, w szczególności:
  - a) dotacjach z Funduszy Europejskich w ramach perspektywy finansowej UE 2021-2027 (programy i projekty wdrażane do końca 2029 roku);
  - b) programach rządowych, w tym dedykowanych podmiotom III sektora, np. programy wdrażane przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich, NOWE FIO i inne);
  - c) środkach z PFRON, budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) tzw. rynkowych źródłach przychodu, w szczególności:
  - a) darowiznach od osób fizycznych i prawnych, datkach (pieniężnych i rzeczowych), wpłatach w internecie, w ramach imprez publicznych – a więc wszelkich środków pochodzących z ofiarności publicznej, postaw filantropijnych mieszkańców;
  - b) dochodów (zysków) ze sprzedaży towarów i usług oferowanych na rynku w ramach działalności odpłatnej pożytku publicznego i/lub działalności gospodarczej.

Ze względu na wysoki stopień specjalizacji i profesjonalizacji działalności PSONI, a także duże nakłady finansowe, które organizacja ponosi w związku z remontami i modernizacją oraz rozwojem instytucjonalnym, w ograniczonym stopniu możliwe będzie opieranie się na pracy społecznej członków Stowarzyszenia oraz na własnych zasobach kadrowych i rzeczowych. W konsekwencji sam proces pozyskiwania środków finansowych na wykonanie części działań zaplanowanych w strategii może okazać się kosztowny i wymagać zaangażowania ekspertów zewnętrznych.

Strategia przyjęta uchwałą Zarządu Kola PSONI w Biskupcu nr..... z dnia 15.01.2025